

SPÅNGA-TENSTA STADSDELSFÖRVALTNING
AVD. FÖR ÄLDRE&FUNKTIONSHINDRADE

TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR 504-265/07
SID 1 (5)
2007-07-13

Handläggare: Gunnel Dahlin
Telefon: 508 03 189

Till
Spånga-Ensta stadsdelsnämnd

Stockholms stads äldreplan 2007-2011, dnr. 327-1781/2007

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden avger följande yttrande.

Jack Kindberg
Stadsdelsdirektör

Gunnel Dahlin
Avdelningschef

Bilagor

1. remiss
2. skrivelse från stadsdelsnämndens pensionärsråd

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för Äldre&Funktionshindrade. Stadsdelsnämndens pensionärsråd har tagit del av remissen och lämnat ett eget yttrande som bifogas (bil. 2).

Sammanfattning

Dagens och morgondagens äldreomsorg ställer nya krav på dem som arbetar. En analys av vad som bör ingå i en adekvat utbildning behöver göras. Utifrån denna kan sedan ett lämpligt utbildningspaket läggas upp.

Det finns anledning att definiera vad äldreboende är. Idag lägger anhöriga ofta in mer i begreppet servicehus än vad som gäller i verkligheten. Kvarboendepincipen innebär att det i alla äldreboenden kommer att finnas personer som andra anser vara ”felplacerade” eftersom vi människor förändras över tid och i ålderdomen går förändringen ofta fortare.

Framtidens äldre kommer att ställa nya och annorlunda krav på äldreomsorgen. Idag utgår planerare ofta från sig själva och inte från dem som redan är gamla. Ändå är det bara de närmaste fem åren det planeras för. Detta innebär att utvecklingen av äldreomsorgen inte alltid överensstämmer med hur det planerats.

Med ökad medvetenhet och ökade krav kommer äldreomsorgen att behöva tillskott av medel för att klara alla de åtaganden som framgår av remissen.

Förvaltningens synpunkter

Förebyggande arbete

Samhällsplanering

Många äldre vill idag bo kvar i sina lägenheter trots betydande vårdbehov. Staden bör därför se till att de äldre flerfamiljshus som finns förses med hissar. En sådan åtgärd skulle underlätta för de äldre att bo kvar rent praktiskt med skulle också avhjälpa isolering. Nya äldreboenden som byggs ska läggas så att det finns goda allmänna kommunikationer. Gamla äldreboenden, som ex. Fristad äldreboenden, bör få tillgång till s.k. flexlinje. En god samhällsplanering ger alla goda levnadsförhållanden.

Uppsökande verksamhet

Det skulle vara värdefullt om stadsdelarna kunde göra mer uppsökande arbete tillsammans med landstinget. Detta kräver att landstinget ger det uppdraget till sina vårdcentraler, något som kunde tas upp från staden i ett större sammanhang.

Servicetjänster i form av vaktmästartjänster

Den nya tjänsten med vaktmästarservice har precis kommit igång. Det är idag svårt att veta vilka konsekvenser den får för äldreomsorgen. Äldreomsorgen kräver idag mycket resurser. Det är därför viktigt att nya metoder prövas för att minska behovet av traditionell äldreomsorg.

Träffpunkter för äldre/frivilligverksamhet

Det är viktigt med social samvaro. Det visar de öppna verksamheter som finns. Ett vidare samarbete med föreningar och samfund skulle kunna bidra till ännu fler träffpunkter. Många äldre vill dock inte i första hand alltid umgås med andra äldre utan vill kunna delta i samhällslivet för övrigt. Det är därför viktigt att bra kommunikationer finns så de har möjlighet att ta sig hemifrån.

Inflytande, mångfald och valfrihet

Information

Det är bra med information som är lättillgänglig för alla. Det kräver att informationen översätts till andra språk, skrivs lättläst och också finns tillgänglig på ett sådant sätt så att även döva och blinda kan ta del av den.

Kvalitet

Livskvalitet/aktiviteter och samvaro

En förändring av insatserna kring maten/matsituationen för de äldre kräver mer resurser. Det gäller dels att kunna avsätta mer tid vilket innebär fler anställda dels att den personal som arbetar inom äldreomsorgen har goda kunskaper inom området.

Kultur

Olika föreningar skulle kunna göra och vissa gör en stor insats för att sprida kultur på våra äldreboenden. Förvaltningen välkomnar flera sådana initiativ.

Metoder för kvalitetsuppföljning

Det är angeläget med väl utarbetade rutiner för avvikelshantering inom äldreomsorgen samt hantering av olika slags missförhållanden.

Stöd och hjälp i ordinärt boende och servicehus

Hemtjänst

Personalen inom hemtjänsten ställs ständigt inför nya utmaningar. Allt fler med mycket stora omvårdnadsbehov vårdas hemma. Fler äldre från andra kulturer får behov av hemtjänst. Sammantaget innebär allt detta att personalen behöver mer och annan kompetens. Idag är det inte självklart att ett nytt vårdbiträde kan laga mat. Ska denna insats utökas måste matlagningskunskaper införskaffas. Många som arbetar inom äldreomsorgen har inte valt det för att det är deras drömyrke; inte ens deras önskan; utan en möjlighet att försörja sig och få arbete i närhet av hemmet. Detta innebär att utbildningsnivån i en del fall är låg och kunskaperna i svenska språket är grunda. Idag finns flera företag som bedriver hemtjänst med språklig eller religiös profil. Efterfrågan på utförare med språklig profil ökar.

Dagverksamheter

De dagverksamheter som idag är biståndsbedömda riktar sig till personer med demenshandikapp. De är av stor vikt för de anhöriga som avlastning. Dagverksamhet är

en insatsform som medför stora kostnader, ofta jämförbara med dygnetruntomsorg. Detta beror på att de dagliga resorna blir dyra. I de fall verksamheten bedrivs inom stadsdelarna finns möjligheter att lösa kommunikationsproblemet internt och detta kan innebära ekonomiska fördelar.

Korttidsvård

För anhöriga som vårdar speciellt dementa är korttidsvård värdefull. Den ger möjlighet till välbehövlig vila som i sin tur innebär att den omvårdnadskrävande kan bo kvar hemma längre.

Korttidsvård används också för att lösa problem som uppstår när personer skrivs ut från sjukhus och har stora problem att vårdas hemma.

Förvaltningen ser positivt på möjligheten att utifrån en ny upphandling kunna köpa korttidsvård utomlands. Många som vårdar sina anhöriga har inte möjlighet att själva resa bort vilket gör att deras liv begränsas. En korttidsvistelse utomlands där de också kan åka med, men på egen bekostnad, skulle kunna vara av stort värde för dessa.

Boende för äldre

Servicehus

Det är viktigt att staden bestämmer sig för vad ett servicehus ska vara. Vilken service ska kommunen tillhandahålla där som en del av hyran? Många anhöriga "luras" av uttrycket servicehus eftersom de förleds tro att hyresgästerna får olika former av service i hyran och så är ju inte fallet. Servicehuslägenhet idag är som vilket boende som helst. En översyn av innehållet i servicehusboendena borde göras så att staden kan erbjuda likartade servicehusboenden över hela staden. För de äldre är det oftast väldigt viktigt att få bo kvar i närområdet.

Vård- och omsorgsboende

Små boenden med mycket specifika inriktningar kan få svårt att alltid ha full beläggning och måste därför ges en sådan budget att det är möjligt med tomma platser under en tid. Vissa områden i staden är mindre attraktiva som t.ex. Tensta. Trots detta måste även Tenstaborna ha möjlighet att få äldreboende i sitt område vilket redan idag innebär ekonomiska påfrestningar då servicehuset inte är fullt utnyttjat. En nedläggning av platser kan dock innebära att det inte finns möjlighet till boende i området när behovet kommer.

Stadens hälso- och sjukvård

Det är viktigt att staden tillsammans med landstinget fastställer vem som gör vad. Detta skulle innebära att det inte blir onödiga diskussioner om vem som har ansvaret i vissa frågor. När det gäller ex. hjälpmedel till personer med stort omvårdnadsbehov som skickas hem från sjukhus kan de få vänta veckor på en anpassad säng och andra

hjälpmedel. En överflyttning av ansvaret för hjälpmedel till staden i de ärenden där hemtjänsten är inblandad vore önskvärt.

Samverkan med landstinget

En viktig del i att få ett fungerande samarbete är att personalen på båda sidor har kunskap om varandras uppdrag och arbete. Idag upplever vi ibland att det saknas samsyn. För äldreomsorgen är det viktigt att utgå från att åldrande inte är en sjukdom men att även äldre blir sjuka. Utgångspunkten måste alltid vara den enskilda individens behov.

Stöd till anhöriga och närstående

Det är viktigt att på olika sätt stödja de anhöriga/närstående eftersom de är en viktig resurs för den äldre. Det psykologiska stödet är viktigt för att ge möjlighet till reflektion över vad åldrande och död betyder.

Personalen

Idag har de allra flesta inom äldreomsorgen vårdutbildning. Det finns dock idag många olika utbildningar från gymnasieutbildning till kurser på ett visst antal veckor. Med de ökade krav som ställs på personalen är dessa utbildningar egentligen inte tillräckliga. Fördjupningar inom olika områden behövs men för dessa krävs en gedigen grundkunskap vilka många saknar. Områden som behöver studeras mer är bl.a. åldrandet ur både fysisk och psykisk aspekt. I dag behöver också många vårdbiträden utbildning i enklare matlagning. Dagens vårdbiträden måste kunna dokumentera ordentligt och för många med genomgången vårdutbildning är det ändå nästan omöjligt eftersom språkkunskaperna är så grunda och ofta begränsas till det talade språket.

För att ge omvårdnadsarbetet högre status måste en ordentlig analys göras över vad som ska krävas av framtidens äldreomsorgspersonal.
